

تدریس خدا شناسی در خطابه غدیر

قسمت بیست و نهم

دکتر وحید باقرپور کاشانی

Dr.Vahid Bagherpour Kashani

تدریس خداشناسی در خطابه غدیر

قسمت بیستونهم

نبی مکرم اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، در فرازی در خطابه غدیر فرمودند:

(لَمْ يَكُنْ لَهُ ضِدٌّ وَلَا مَعَهُ نَدٌّ)

«نبوده، «لَهُ»، برای او، ضدی.

خداوند متعال ضدّ ندارد.

ضدّ به چه معنا بگیریم؟

یک وقت، ضدّ را به معنای مصطلح منطقی خودش می‌گیریم، همین تعریفی که کردند از ضدّان؛ آمران؛ وجودیان، (لا يَجْتَمِعَانِ فِي مَوْضِعٍ وَاحِدٍ)

دو امری هستند که وجودی هستند، باهم قابل جمع در یک موضوع واحد نمی‌شوند.

به صورت مثال، این میزی که الان مقابل من هست را یک موضوع و بستر واحدی در نظر بگیریم، این میز، سطحی که دارد، اکنون به رنگ قهوه‌ای هست؛ این هم رنگ قهوه‌ای باشد در آن واحد، هم رنگ سفید باشد! این قابل جمع نیست.

می‌شود اکنون رنگ قهوه‌ای باشد، چند دقیقه بعد اسپری بیاوریم این را سفیدش کنیم، می‌تواند این میز قهوه‌ای باشد، میز دیگری را سفید کنیم؛ نه! این میزِ واحد، در این زمان واحد، روی سطح میز، هم رنگ سفید و سفید باشد، هم قهوه‌ای و قهوه‌ای! این محال است. به این می‌گویند اجتماع ضدّین. استحالهٔ اجتماع ضدّین.

اما ارتفاع ضدّین محال نیست. می‌تواند این میز قهوه‌ای نباشد، سفید هم نباشد؛ چی باشد؟ زرد باشد، آبی باشد، قرمز باشد، اما اجتماعش که در یک موضوع واحد که این میز است، هم سفید و سفید باشد، هم قهوه‌ای و قهوه‌ای، این محال است که دو رنگ بخواهد در یک موضوع واحد، در آن واحد حلول بکند در خصوص این میز؛ الا اینکه یکی، آن یکی را دفع بکند! یعنی اگر سفید باشد دیگر قهوه‌ای نیست، اگر قهوه‌ای باشد دیگه سفید نیست.

حالا خداوند متعال به این معنای اصطلاح مشهور منطقی، ضدّ ندارد، چون ذات ربوبیت در محل و موضوعی حلول نمی‌کند که بخواهد ضدّ داشته باشد.

اینکه حلول در یک مکانی، هم نیازمندی آن به مکان را می‌رساند هم محدودیت آن؛ چون مکان، محدود است و شیئی هم که عارض بر آن مکان می‌شود، آن هم می‌شود محدود.

محدود، مخلوق است، محدود نیازمند به حد زننده دارد، این یک معنا.

پس (لَمْ يَكُنْ لَهُ ضِدٌّ)

«به این معنا خداوند ضد ندارد».

معنای دیگری که در خصوص ضد آورده شده، وقتی دو چیز که باهم دیگر هم‌توان و هم‌قوه باشند، هم قدرت باشند، هم‌تا باشند، بهش اطلاق ضد می‌شود.

در مورد خداوند، به این معنا هم ضد ندارد؛ چون همتای خداوند متعال، هم‌قوه و هم‌توان خداوند متعال نیست، چون شریکی برای او نیست، او واحد است، مثلی برای او نیست، سنخی برای او نیست، و لذا، ضد داشتن در ارتباط با اشیاء منحصر به مخلوقات است.

در خصوص ذات ربوبیت، معنا ندارد.

و کراراً گفته شد که به این حکم که خداوند «شئاً لا کالأشیاء» موجودی است که هیچ‌گونه شباهت و مثلیت و سنخیتی با مخلوقات خود ندارد.

خب وقتی چنین باشد، وقتی در مخلوقات ضد مطرح می‌شود، در ذات ربوبیت ضد مطرح نمی‌شود.

این از ویژگی‌هایی است که در خصوص مخلوقات است و آن چیزی که در ارتباط با مخلوقات است، در خالق راه ندارد.

لذا امیرالمومنین علیه‌السلام، این ضد را از خصوصیات مخلوقات مطرح کردند و گفتند به همین ضد داشتن است که بین ممکنات و مخلوقات است، اثبات می‌شود که برای خداوند که ضدی نیست.

در خطبه ۱۸۶ نهج‌البلاغه، در «تُحَفُّ الْعُقُول» هم، صفحه ۶۴، این حدیث را آورده که حضرت امیر فرمودند:

(و بِمُضَادَّتِهِ بَيْنَ الْأُمُورِ عُرْفَ أَنْ لَا ضِدَّ لَهُ)

«به تضاد ایجاد نموده بین این امور، شناخته می‌شود که برای او ضدی نیست».

ما می‌بینیم که در ارتباط با مخلوقات، عالم ممکنات، در خصوص این‌ها ضد است؛ در خصوص این‌ها یک شیئی که همتای آن شیء باشد، سنخیت با آن شیء داشته باشد، وجود دارد.

خب این از ویژگی‌های مخلوقات است، و گفته شد هر چیزی که در ارتباط با مخلوقات است در ذات ربوبیت راه ندارد.

بعد فرمودند:

(وَلَا مَعَهُ نَدٌّ)

«با او ندی هم نیست، همراهش ندی هم نیست».

«نَدَّ» به معنای نظیر است؛ به معنای هم‌سطح است، به معنای هم‌تراز است.

او حقیقتی واحد، تنها حقیقتی که قائم به خود و تمام ماسوی‌الله محتاج به او هستند و موجودی که به خود باشد، غیر از ذات ربوبیت نیست. لذا «نَدَّ» برای او معنا ندارد.

والسّلام علیکم ورحمه‌الله و برکاته.

[@aparat.com/be_sooye_zohoor](https://aparat.com/be_sooye_zohoor)

[v_bagherpour_kashani](https://www.instagram.com/v_bagherpour_kashani)

[@seratehagh1](https://t.me/seratehagh1)

[besouyezohour](https://www.besouyezohour.com)

[bagherpour-kashani.com/](https://www.bagherpour-kashani.com/)

[@serat12k](https://www.serat12k.com)

[youtube.com/c/seratehagh](https://www.youtube.com/c/seratehagh)

<https://naakhodaa.ir>